

Historisch portret

DANDIE DINMONT TERRIER

- Hond van zigeuners, ketellappers en rondreizende muzikanten -

In oude geschriften, documenten en boeken of op prenten en schilderijen is de geschiedenis van honden vastgelegd. En dan vooral het werk dat ze doen. Meegaan op jacht, het drijven en hoeden van een kudde, het bewaken van huis en hof en het gezelschap houden van de mens. Elke maand gunt ONZE HOND de lezer een inkijkje in de rijke historie van een rashond. Deze maand de Dandie Dinmont Terriër.

Zijdeachtige top knot

De Dandie Dinmont Terriër is een lid van de uitgebreide terriërfamilie, dat zich in de negentiende eeuw uit tientallen terriërtypes heeft ontwikkeld tot een zelfstandig ras.

Als Charles Cook in 1885 zijn boek *The Dandie Dinmont Terrier* publiceert, is er geen andere monografie over dit ras beschikbaar en ook na Cook zal het nog jaren duren voordat er een tweede verschijnt. Cook begint zijn boek met de vaststelling dat ... *the actual origin of the race will never been definitely ascertained*. Maar dat de Dandie Dinmont zijn eerste pootafdrukken zet in 'the Borders' – de streek aan weerszijden van de grens tussen Engeland en Schotland - daarover zijn alle kynologische auteurs het eens. Ook de Border Terriër en de Bedlington Terriër vinden hun oorsprong in dit gebied.

De Dandie Dinmont kan zijn ontstaan door toevallige of bewuste kruisingen. De bewuste kruising zou tussen de oude Schotse Terriër en de Welsh Harrier of Otterhound zijn geweest. Een andere theorie is dat zigeuners, over wie hierna meer, bij hun komst naar Engeland, vergezeld zijn geweest van terriërs van het Dashondentype. In de tweede helft van de negentiende eeuw is een terriër – een goede jager op ongedierte – welkom bij de arme bewoners in de grensstreek. Het model van de Dandie Dinmont Terriër onderscheidt zich door vier kenmerken: laag op de benen, een relatief lang lichaam in een S-vorm, grote, donkere ogen en de zijdeachtige top knot (een 'knotje') op het hoofd. Het laatstgenoemde kenmerk wordt niet bij andere terriërs gevonden. De buit van een Dandie Dinmont beperkt zich niet tot klein ongedierte; ook vossen, dassen, otters, wezels en marters worden het slachtoffer van zijn lust tot jagen.

Potten en pannen

'Highland Travellers' worden ze genoemd, de diverse etnische reizende familiegroepen, die zich bezighouden met de verkoop en het repareren van potten en pannen, het maken van muziek en de handel in paarden. In Schotland worden ze 'Tinkers' genoemd,

Links: Ch Blacket House Vet, een mosterdkleurige Dandie; rechts Ch Ancrum Fanny, een peperkleurige. Deze honden zijn eigendom van Mrs Lloyd Rayner uit Kendal. Schilderij (1897) van Arthur Wardle.

Uit: Robert Leighton, 'The New Book of the Dog', 1907.

afgeleid van *tin smith*. Ze houden vast aan tradities en spreken een eigen taal. Ze werken op de boerenbedrijven, voornamelijk als seizoenarbeiders bij het plukken van fruit of tijdens de oogst. Pas vanaf de jaren vijftig van de vorige eeuw geven ze het reizen op en gaan wonen op speciale kampplaatsen of in huizen.

In het gezin van de Allans in Bellingham wordt in 1704 Willie Allan geboren, beter bekend als 'Piper Allan'. Hij is een 'tinker', speelt op zijn 'bagpipe' (doedelzak), jaagt op otters en is een vliegvisser. Hij is een van de eerste ... *having the purest and gamest strain of terriers*. Die strain – lijn - van terriërs wordt 'Pepper- and Mustards' genoemd, afgeleid van de kleuren van hun vachten, peper- en zoutkleurig.

'Piper Allan' overlijdt in 1779 maar dat betekent niet het einde van de peper- en zoutkleurige terriërs. Zijn zoon James is niet alleen ook een 'bagpiper', maar tevens een graag geziene gast bij de meetings van ... the Border race.

Geen enkele andere terriër laat zoveel vastberadenheid zien en accepteert zoveel afstraffing door 'ondergronds wild'

In het boek *Guy Mannering* (1814/15) voert Walter Scott het personage Dandie Dinmont op, die omringd is door terriërs, die uiteindelijk zijn naam krijgen.

Vertroetelen

Willie Allans zoon James overlijdt in 1810, maar de derde generatie staat al klaar. De kleinzoon van 'Piper Allan' verkoopt aan ene Mr. Francis Somner een terriërreu, 'Old Pepper' genaamd, een rechtstreekse afstammeling van de befaamde 'Hitchem'. De huidige naam van het ras is er dan nog niet, het type is er al wel.

De auteur Charles Cook leeft in de jaren dat hij nog kan praten over het ras met Mr. Francis Somner, die hem het volgende vertelt: *The race of Peppers and Mustards was not originally a Scotch Terrier, but was a Border breed.* Waar ze vandaan komen, aldus Somner, kan niemand vertellen, maar ze komen in kleine aantallen voor in Coquet Water, een district in Northumberland, waar ze in bezit zijn van de 'Border tinkers and muggers' (letterlijk: overvallers). In een erg chique omgeving leeft de Dandie Dinmont dus niet.

Andere familienamen met peper- en zoutkleurige terriërs worden er genoemd: Anderson, Angus en Faas, die – aldus Cook – 'hun terriërs net zo vertroetelen als de Arabieren hun paarden'. En, over paarden gesproken, de Tinker paarden in Nederland – bont en met overvloedige manen - vinden hun oorsprong in Engeland en Ierland als het paard van rondtrekkende zigeunerfamilies.

Guy Mannering

Maar hoe komen die peper- en zoutkleurige terriërs nu aan hun naam? In oude boeken wordt vaak vermeld dat de Dandie Dinmont Terriër het enige ras is dat naar een persoon is genoemd. Dat is

Rondreizende zigeuners. De man uiterst links heeft een ruige terriër op schoot. Op de voorgrond het tinnen kookgerei.

inmiddels niet meer zo. Nieuwere rassen, zoals de Nederlandse Saarlooswolfhond en Korthals Griffon, de Engelse Jack Russell Terriër, de Franse Griffon Boulet en de Oostenrijkse Peintinger Brak zijn ook naar personen genoemd, in dit geval hun makers.

De romanschrijver en dichter Walter Scott (1771-1832) is een kind van de Scottish Borders. Zijn historische romans, zoals bij voorbeeld *Rob Roy* (1817) en *Ivanhoe* (1819), bereiken een groot lezerspubliek. Scott is, ongewild, de naamgever van de Dandie Dinmont Terriër, die dan echter ook bekend is als o.a. de Catcleugh Terrier, Coquetdale Terrier, Charlies hope Terrier en Hindlee Terrier, afhankelijk van de farms of de streek waar ze worden geboren.

In 1814/15 verschijnt Scotts boek *Guy Mannering or The Astrologer*, dat in eerste instantie anoniem wordt gepubliceerd en op de dag na verschijnen al is uitverkocht. Het 'Border verhaal' verschijnt in de 'Waverley' serie en speelt zich af in de jaren 1760-1780 in Galloway, het zuidwesten van Schotland. Guy Mannering speelt een kleine rol in het boek maar toch is hij de sleutelfiguur als het om de naamgeving van een terriër uit de Borders gaat. Die terriër heeft een lang lichaam, korte pootjes, een ruige vacht en grote, donkere ogen. Scott voert het personage van Dandie Dinmont op, de potige pachter van 'Charlieshope'. De namen van diens terriërs zijn bekend: *Auld Pepper, Auld Mustard, Young Pepper, Young Mustard, Little Pepper* en *Little Mustard*. Het *charming character* Dandie Dinmont is gebaseerd op Mr. James Davidson, pachter van de farm Hindlee. Davidson is, volgens Charles Cook, een vossenjager en zijn terriërs ... *were the best over all the country*. Zowel Somner als Davidson fokken grote aantallen terriërs die, dankzij Scotts boek, gemakkelijk afzet vinden.

De beer brult

De Dandie Dinmont Terriër heeft zich in dezelfde streek, het Coquetdale district, ontwikkeld als de Bedlington Terriër en de gelijkenis tussen de twee rassen – die nu totaal verschillend is – is dan opvallend.

In vrij korte tijd verspreidt het ras zich over Schotland en Engeland, maar toch gaan er zo'n 60 jaar voorbij voordat er een rasvereniging wordt opgericht. Dat gebeurt in 1876 als men at once and for ever de Dandie Dinmont Terrier Club opricht. Alle belangrijke fokkers worden voor de oprichting uitgenodigd. De huidige rasstandaard is te lezen op <http://www.fci.be/Nomenclature/Standards/168g03-en.pdf> Mr. Francis Somner – zijn naam is al voorbijgekomen – vindt de Dandie Dinmont ...*superior to all other terriers as a worker underground*. Geen enkele andere terriër, aldus Somner, laat zoveel vastberadenheid zien en accepteert zoveel afstraffing door 'ondergronds wild.' Somners beroemde hond 'Shem' heeft de vechtkwaliteiten van zijn vader en grootvader geërfd. Als Mr. Somner op een marktdag in Kelso loopt, vergezeld door Shem, is daar ook een grote, bruine dansende beer, uiteraard gemuilkorfd. Shem vliegt de beer naar de keel en laat diens snuit niet meer los. De beer brult om genade. Wie nu naar een Dandie Dinmont Terriër kijkt, kan zich dat nog nauwelijks voorstellen.

Far too slow

Captain John Owen Tucker-Edwardes, de schepper van de Sealyham Terriër, importeert rond 1860 een aantal Dandie Dinmonts in zijn kennel in Pembrokeshire, Wales, met het doel om de benen van zijn Sealyhams korter te maken. In zijn boek 'The working Terrier' (1978) schrijft D. Brian Plummer: *I find them far too slow to suit my requirements, and their very shape indicates a fundamental lack of agility, that is essential in working terriers*. Met andere woorden: dat lange lijf is ongeschikt voor

een werkende terriër.

Al in 1861 (Manchester) en 1862 (Birmingham) worden er tentoonstellingen gehouden met klassen voor Dandie Dinmont Terriërs en langzamerhand breidt de show scene zich uit. Zo worden er in 1877 op de show in Carlisle maar liefst 85 Dandie's ingeschreven. Toch blijft het een relatief bescheiden ras en nog niet zo lang geleden wordt het door The Kennel Club opgenomen in de lijst van 'vulnerable breeds'. Met 88 pups in 2015 en 91 in 2016 is het ras bijna niet op de been te houden.

In de jaren twintig is kennel 'Salismore' van Mrs. Phyllis Salisbury een van de leidende fokkers, wiens honden altijd aan de top presteren. Een andere kennel met goede Dandies is 'Shrimpney' van Mrs. M.G. Dandison. De ruimte is hier te beperkt om alle Engelse fokkers die er toe doen te vermelden. De bekendste eigenaars van Dandie Dinmonts zijn ongetwijfeld de Dukes of Buccleuch. Het oudst bekende schilderij van een Dandie is dat van Thomas Gainsborough (1770); het toont Henry Douglas-Scott, de 3rd Duke of Buccleuch. Een veel gemaakte vergissing is dat koningin Victoria in 1842 een Dandie Dinmont Terriër van haar echtgenoot, prins Albert, cadeau krijgt voor haar verjaardag. De hond is echter een Sky Terriër, wiens naam Dandie Dinmont is...

De Dandie Dinmont Terriër in Nederland

In 1959 verschijnt in de serie The Dog Lover's Library een boekje over de Dandie Dinmont Terriër van de hand van John F. Gordon. Met het risico namen te vergeten of ze foutief te spellen, zijn

Zes Dandie Dinmont Terriërs – vier reuen, één teef en een puppy - bij het Haining Loch, geportretteerd (1888) door de Schotse artiest Robert Smellie.

'Old Pepper', eigendom van Walter Montagu Douglas-Scott, de 5th Duke of Buccleuch (1806-1884).

dit sinds de jaren zeventig: 'of Sugar Village', 'De Jonge Hertog', 'van de Hertjes', 'De Falja's' en 'Of Jari's Hoeve'. Het echtpaar Daalwijk importeert een reu en een teef uit de bekende Engelse 'Renald' kennel van John Roslyn en met deze honden fokken ze samen met mevrouw Evenhuis. Andere bekende kennels zijn 'van de Veulenhof' (later 'Sothic's'), 'Tevio's', 'of Swifty Current' en 'Mixed Double's'. Exponenten van mijn leeftijd zullen bij het horen van het ras Dandie Dinmont Terriër onmiddellijk de naam van mevrouw M. Later-van der Willigen noemen en haar 'Salicia' terriërs. Op tentoonstellingen is zij een iconische verschijning; zittend in haar rolstoel, met een Schotse plaid over haar benen, dirigeert ze haar honden en haar kennel-hulpjes naar de ring waarin gekeurd gaat worden. In 1962 is mevrouw Later-van der Willigen begonnen met twee pups, die door haar dochter uit Engeland zijn geïmporteerd: 'Watersend Bow Bells' en 'Watersend Daisybell'. Ook de reu 'Watersend Jester' komt naar Nederland en Mrs. Peggy Hulme ('Hendell') staat mevrouw Later bij in haar fokkerij. Hoewel mevrouw Later aan haar rolstoel is gebonden fokt ze grote aantallen Dandie's en verschijnt op tentoonstellingen regelmatig met vier tot acht honden. Eigenlijk is er niet veel concurrentie, want uit de vele 'Salicia' nesten kunnen steeds de beste worden geselecteerd. Er worden veel honden naar het buitenland verkocht, waar nieuwe kennels ontstaan, gebaseerd op 'Salicia' honden. Ik heb mevrouw Later een aantal malen bezocht in Heerewaarden (Bommelerwaard) en 40 eigen Dandie's was dan geen uitzondering. In 1994 overlijdt mevrouw Later-van de Willigen; dat is een gevoelige klap voor het ras. Op dit moment is er een klein aantal kennels actief, zoals bij voorbeeld 'Barely Legal', 'Dainty Dandies', 'do Castelo Branco' en 'of Hears-

Richard Scott, de 10th Duke of Buccleuch (1954), voor het schilderij van Henry Douglas-Scott, de 3rd Duke of Buccleuch (1746-1812). Beide met een Dandie Dinmont Terriër. (Schilderij van Thomas Gainsborough, 1770)

hey's Crown'. Populair is het ras in Nederland nooit geworden en er is hier dan ook geen rasvereniging voor de Dandie Dinmont.

De Schotse Terriër Club, opgericht in 1925, behartigt de belangen van het ras (<https://www.stcnl.com>).

Een 'must for all Dandie Dinmont enthusiasts' (maar eigenlijk voor alle terriërliefhebbers) zijn de Haining Kennels in Sellkirk. Boek een lang weekend of een weekje Schotland bij: https://www.tripadvisor.co.uk/Attraction_Review-g186509-d12562637-Reviews-The_Haining_Kennels-Selkirk_Scottish_Borders_Scotland.html ■

Alle pogingen zijn in het werk gesteld om namen van fotografen van foto's te achterhalen. Dit is niet altijd gelukt. Wie rechten op afbeeldingen meent te hebben kan contact opnemen met de auteur: horter@tiscali.nl